

BİŞKEK’TE KIRGIZ-TÜRK İŞ FORUMU GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Kırılgızistan’ın başkenti Bışkek’te düzenlenen Kırılgız-Türk İş Forumu’nda konuşan Kırılgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı ve Cumhurbaşkanlığı İdaresi Başkanı Adıl-bek Kasımaliyev, 2022-2025 yılları arasında Türkiye’den Kırılgızistan ekonomisine 1 milyar 449 milyon dolar tutarında doğrudan yatırım yapıldığını bildirdi.

Bışkek’te Cumhurbaşkanlığı Kongre Merkezi’nde gerçekleştirilen forum, Türkiye Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Kırılgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı Adıl-bek Kasımaliyev’in başkanlık ettiğı Kırılgızistan-Türkiye Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) 12. Toplantısı kapsamında düzenlendi.

Kasımalıyev, forumda yaptığı konuşmada, Kırgız ve Türk halklarının kardeş olduğunu vurgulayarak, “Bizleri dil, kültür ve manevi bağlar yakınlaştırıyor. Türk dostlarımız ve misafirlerimiz, Tanrı Dağı eteklerine hoş geldiniz” dedi.

- Türkiye, en çok yatırım yapan ülkelerin başında geliyor

Kasımalıyev, Türkiye’nin Kırgızistan’a en fazla yatırım yapan ülkeler arasında yer aldığını belirterek, “2022-2025 yılları arasında Türkiye’den Kırgızistan ekonomisine 1 milyar 449 milyon dolar doğrudan yatırım geldi. İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2 milyar 300 milyon doları aştı” diye konuştu.

Kırgızistan’da faaliyet gösteren Türk sermayeli şirket sayısının 3 bine yaklaştığını söyleyen Kasımalıyev, bu şirketlerin Kırgız vatandaşlarına istikrarlı istihdam sağladığını belirtti.

- “Manas Üniversitesi, geleceğe yapılan bir yatırımdır”

Kasımalıyev, Kırgızistan-Türkiye ilişkilerinin eğitim, bilim, kültür, tıp, sosyal ve insani alanlarda da geliştiğine dikkat çekti.

Özellikle eğitim alanındaki işbirliğine ayrı bir önem verdiklerini söyleyen Kasımalıyev, “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, bugün dünya çapında tanınan bir üniversite oldu. 30 yılda 14 bin 250 mezun verdi. Bu mezunlar, bugün 43 ülkede görev yapıyor. Bu sadece bir yatırım değil, aynı zamanda geleceğe yapılan büyük bir katkıdır” ifadesini kullandı.

Kasımalıyev, Türkiye Maarif Vakfının kurduğu modern okullar ile Yunus Emre Enstitüsü’nün faaliyetlerini, iki halkın entelektüel ve manevi işbirliğinin göstergesi olarak değerlendirdi.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının

(TİKA) ise eğitimden sağlığa, tarımdan altyapıya kadar pek çok alanda yüzlerce projeye imza attığını aktaran Kasımalıyev, bunun “işbirliğinin en başarılı modelini” oluşturduğunu kaydetti.

- “Türkiye, stratejik kalkınma ortağımızdır”

Kırgızistan ekonomisinin istikrarlı şekilde büyümeye devam ettiğini ifade eden Kasımalıyev, 2025 yılı itibarıyla gayri safi yurt içi hasılanın yüzde 11 oranında arttığını ve bu yılın ilk 8 ayında ulusal bütçe gelirlerinin 1 trilyon somu aştığını bildirdi.

Kasımalıyev, elde edilen ekonomik başarının ardında iş dünyası için uygun ortamın sağlanması ve kapsamlı reformların hayata geçirilmesinin yattığını belirterek, “İdari engeller azaltıldı, bürokrasi sadeleştirildi. Devlet hizmetleri dijitalleştirildi. Vergi ve gümrük sistemleri kolaylaştırıldı. Yatırımcıların hukuki korumasına öncelik verildi” dedi.

Türkiye’nin stratejik kalkınma ortağı olduğunu vurgulayan Kasımalıyev, “Ülkemiz, hafif sanayi, tarım ve gıda işleme, enerji, ulaşım ve lojistik, turizm, madencilik, inşaat, bilgi teknolojileri ve dijital ekonomi gibi alanlarda büyük bir potansiyele sahip. Bu alanlarda Türkiye ile ortak projelere hazırız” diye konuştu.

Kasımalıyev, Kırgızistan’ın dijitalleşme, İslami finans, helal gıda, siber güvenlik ve eğitim alanlarında da Türkiye ile işbirliğine açık olduğunu dile getirerek, Türkiye’de eğitim gören yüzlerce Kırgız öğrencinin iki ülke arasında güçlü birer bağ oluşturduğunu kaydetti.

Türkiye’nin iş insanlarını yatırıma davet eden Kasımalıyev, helal gıdanın yanı sıra turizm alanındaki kayak merkezleri, yeni şehirlerin kurulması ve dijitalleşme alanlarındaki yatırımlara açık olduklarını sözlerine ekledi.

KIRGIZİSTAN VE TÜRKİYE TİCARİ-EKONOMİK İŞ BİRLİĞİNİN GENİŞLETİLMESİNİ GÖRÜŞTÜ

Ankara’da 27 Ağustos’ta Kırgızistan-Türkiye ticaret çalışma grubunun ikinci toplantısı gerçekleştirildi. Bu konuda Kırgızistan Ulusal Yatırım Ajansının basın servisi bilgi verdi.

Toplantıya Kırgızistan Ulusal Yatırım Ajansı Daire Başkanı B. Tınıbekov katıldı. Toplantı, Kırgızistan Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı S. Ahmatov ile Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakan Yardımcısı Mustafa Tuzcu’nun eş başkanlığında yapıldı.

Ulusal Ajans, Kırgızistan’ın yatırım imkânlarını, yabancı yatırımcılar için elverişli koşullar yaratmaya yönelik serbest ekonomik bölgelerin sunduğu fırsatları tanıttı. Görüşmede ticaretin geliştirilmesi, güm-

rük iş birliği ve yatırımlar, 2024 yılındaki ikili ticaretin sonuçları, gelecek döneme dair perspektifler, yatırım alanındaki karşılıklı etkileşim ve sözleşmeye dayalı ilişkiler ele alındı. Ayrıca, gelecek vadeden ürünlerin listesinin oluşturulması, tarife dışı engeller, serbest ekonomik bölgelerdeki iş birliği, yeşil ekonominin geliştirilmesi konuları da görüşüldü. Bunun yanı sıra, ticari-ekonomik iş birliği üzerine Kırgızistan-Türkiye Hükümetlerarası Komisyonunun 12. toplantısına hazırlık konusu da müzakere edildi.

Toplantının sonunda taraflar, ticari-ekonomik iş birliğini derinleştirmeye, yatırım alanındaki karşılıklı etkileşimi genişletmeye ve öncelikli sektörlerde ortak projeleri hayata geçirmeye hazır olduklarını teyit ettiler.

“AZERBAJCAN-KIRGIZİSTAN” KALKINMA FONU’NUN DESTEĞİYLE 300 KİŞİLİK İSTİHDAM SAĞLAYACAK TEKSTİL FABRİKASI AÇILDI

Kırgızistan Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Mederbek Tumanov, Çüy bölgesinin Alamüdün ilçesine bağlı Lenin köyünde bulunan “KG TEX” adlı yeni tekstil fabrikasının açılışına katıldı. Bu konuda Ekonomi Bakanlığı Basın Servisi bilgi verdi.

Verilen bilgilere göre fabrika yılda 1 milyon adet ürün üretebilecek kapasiteye sahip. İşletmede 300 yeni iş yeri oluşturuldu. Toplam inşaat alanı 3.200 m² olup, yatırımların tutarı 170 milyon somu buldu.

Fabrikanın inşaatı “Azerbaycan-Kırgızistan” Kalkınma Fonu ile şirketin öz kaynakları tarafından finanse edildi.

Ekonomi Bakanlığının belirttiğine göre “KG TEX” fabrikasının faaliyete geçmesi, bölgenin üretim kapasitesini güçlendirmeye, tekstil sektörünü geliştirmeye, yeni iş imkânları yaratmaya ve yerli üretimi desteklemeye yönelik stratejik hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

KIRGIZİSTAN, KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN ELEKTRİK ENERJİSİ TEDARİKİNE İLİŞKİN PROTOKOL İMZALADI

7 Eylül 2025 tarihinde Kırgızistan'ın Çolpon-Ata şehrinde bölgesel enerji işbirliği konularına ilişkin bir toplantı gerçekleştirildi. Bu görüşmede Kırgızistan, Kazakistan ve Özbekistan, 2025–2026 yıllarının sonbahar-kış döneminde elektrik enerjisinin tedarikine dair bir protokol imzaladılar.

Belgeye göre taraflar, Kırgızistan'daki Toktogul barajındaki su kaynaklarını koruma ve Kırgızistan'daki elektrik enerjisi açığını Kazakistan ile Özbekistan'dan temin ederek telafi etme yükümlülüğünü

üstlendiler.

Aynı zamanda, Rusya'dan Kırgızistan'a elektrik enerjisinin Kazakistan'ın enerji sistemi üzerinden, Türkmenistan'dan ise Özbekistan üzerinden transit edilmesi koşulları da kararlaştırıldı.

Kırgızistan Enerji Bakanı Talaybek İbrayev'in belirttiğine göre, komşu ülkelerle yakın işbirliği bölgedeki enerji istikrarı ile doğrudan bağlantılıdır. Kırgızistan Enerji Bakanı Talaybek İbrayev, “Ortak çabalarımızla halkımıza kesintisiz elektrik enerjisi sağlayarak enerji güvenliğini ve istikrarı güçlendireceğiz” dedi.

KIRGIZİSTAN VE MACARİSTAN, İŞ İNSANLARI İÇİN İŞ TURLARI DÜZENLEMİYİ GÖRÜŞTÜ

Kırgızistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Tolkunay Taalaybekova, Macaristan'ın Kırgızistan'daki Büyükelçisi Dorogi Sandor ile bir araya geldi. Bu konuda Ticaret ve Sanayi Odası basın servisi bilgi verdi.

Taraflar, 2025–2026 yıllarında iş insanları için iş turları ve karşılıklı ziyaretlerin düzenlenmesini, ayrıca Macar şirketlerinin 24–25 Ekim 2025 tarihlerinde Bişkek'te gerçek-

leştirilecek olan uluslararası “Kyrgyzstan EXPO–2025” fuarına katılımını ele aldılar.

Görüşmede tarım, gıda sanayi, tekstil ve enerji alanlarında iş birliği olanaklarına özellikle dikkat çekildi. Toplantı sonunda, karşılıklı yarar sağlayacak ortaklığın geliştirilmesine yönelik hazırlıkların güçlendirilmesi konusunda mutabakata varıldı.

KIRGIZİSTAN VE KAZAKİSTAN YENİ BİR HAVA HATTI AÇIYOR

Kırgızistan ve Kazakistan'ın devlet işletmeleri olan "Kyrgyzaeronavigatsiya" ve "Kazaeronavigatsiya", Almatı – Karakol şehirleri güzergâhında Santash Geçidi üzerinden yeni bir hava koridorunun açılması konusunda anlaşma imzaladı. Bu konuda bilgi "Kyrgyzaeronavigatsiya" devlet şirketi tarafından paylaşıldı.

"Kyrgyzaeronavigatsiya"nın açıklamasına göre, rota modern dünya havacılığının gerekliliklerine ve RNAV-5 seyrüsefer spesifikasyonuna uygun olarak hazırlanmıştır. Bu, dağlık koşullarda uçuşların güvenliğini ve verimliliğini sağlamaktadır.

Yeni hava hattı, 1970'li yıllarda faaliyet göstermiş olan güzergâhın yeniden can-

landırılması niteliği taşımaktadır. Hattın açılışından önce "Beechcraft King Air 360" uçağıyla ortak yer testi ve uçuş denemesi yapılmış, uluslararası standartlara uygunluğu onaylanmıştır.

Yeni hava hattı, yalnızca ulaşım açısından değil, aynı zamanda turizmin gelişmesine de katkı sağlayacaktır. Yaz aylarında Issık Göl ve dağlık bölgelere ulaşımı kolaylaştırırken, kış aylarında Karakol kayak merkezlerine ulaşım imkânı sağlayacaktır. Yeni hava koridoru, bölgedeki havacılık altyapısının önemli bir unsuru olup, Kırgızistan ile Kazakistan'ın iş birliğine ek bir ivme kazandıracaktır.

CUMHURBAŞKANI SADIR CAPAROV, TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI CEVDET YILMAZ'I KABUL ETTİ

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, 17 Eylül'de resmi bir ziyaret için ülkeye gelen Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ı kabul etti. İki taraf, sağlık alanında iş birliği, bankacılık sektörünün geliştirilmesi ve yatırım ortaklıklarının derinleştirilmesi başta olmak üzere çok çeşitli ikili konuları görüştü.

Devlet Başkanı, küresel ekonomik istikrarsızlık ortamında iki tarafın ikili ticaret cirosunu ortaklaşa 5 milyar dolara çıkarmayı hedeflediğini belirtti. Bu bağlamda, Hükümetlerarası komisyonun çalışmalarına ve ihracat ve ithalat vergilerinin düşürülmesine yönelik tedbirlere özel önem verilmektedir. Ayrıca Kırgızistan, enerji, ulaştırma, lojistik, tarım, turizm ve diğer sektörlerde Türk

işletmelerine uygun yatırım koşulları sunmaya hazırdır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan adına selamlarını ileten Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ise, iki ülke liderlerinin siyasi iradesi sayesinde Türkiye ve Kırgızistan arasındaki iş birliğinin kapsamlı bir stratejik ortaklık düzeyine ulaştığını belirtti.

Kırgızistan'ın kalkınması hakkında konuşan Cevdet Yılmaz, ülkenin ekonomik büyüme dinamiklerini ve devam eden reformları övdü ve altyapı ve inşaat alanındaki olumlu gelişmelere dikkat çekti.

Görüşmenin sonunda taraflar, kapsamlı stratejik ortaklığı daha da geliştirme, karşılıklı fayda sağlayan iş birliğini derinleştirme ve Kırgızistan ile Türkiye arasındaki dostluk bağlarını güçlendirme konusundaki kararlılıklarını yinelediler.

TÜRKİYE İLE KIRGIZİSTAN'IN TİCARET HACMİNİN 5 MİLYAR DOLARA ÇIKARILMASI PLANLANIYOR

Kırgızistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Temir Sariev, “Kırgız-Türk” iş forumunda iki ülke arasındaki iş imkânlarının önemli ölçüde arttığını ifade etti.

Sariev’in belirttiğine göre, Kırgızistan ile Türkiye cumhurbaşkanlarının güvene dayalı ilişkileri, iş dünyası için elverişli koşullar oluşturmaktadır.

Temir Sariev: ”Bugün Kırgızistan Başbakanı Adılbek Kasımalıyev ve Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz görüşmeler gerçekleştirdiler. Ana hedef, ticaret hacmini 5 milyar dolara çıkarmak. Karşılaştırma yapacak olursam: 2012 yılında ben Ekonomi Bakanı iken,

biz 1 milyar dolara ulaşmayı planlamıştık”, dedi.

Kırgızistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı, gelecekte ticaret hacmini 10 milyar dolar seviyesine çıkarmayı hedeflediklerini belirtti. Ayrıca, Kırgızistan’ın gayri safi yurt içi hasılasının (GSYİH) 2025 yılında 2 trilyon soma ulaşacağını, ülke bütçesinin ise 1 trilyon somu aşacağını söyledi.

Temir Sariev, Kırgızistan’da tüm sektörlerin hızla geliştiğini vurgulayarak, uluslararası arenada rekabetin önemine dikkat çekti ve şu şekilde ekledi: ”Çin’den geri kalmış değiliz, kendi imkânlarımızı aktif bir şekilde geliştiriyoruz.”

KIRGIZİSTAN, TÜRK YATIRIM FONU’NUN KURULMASINI DESTEKLİYOR

Türk Devletleri Teşkilatı Hükümet Başkanları toplantısında, Bakanlar Kurulu Başkanı Adılbek Kasımaliev, meslektaşlarının Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde bir Türk Yatırım Fonu kurulması önerisini özellikle destekledi. Ancak yalnızca yapının oluşturulmasının değil, aynı zamanda faydalı ve gerekli projelerin hayata geçirilmesinin de önemli olduğunu belirtti.

Bakanlar Kurulu Başkanı, “Türk Yatırım Fonu yönetim kurulunun bir sonraki toplantısının bu yıl Bişkek’te yapılması girişimine desteğinizi umuyorum. Yatırım fonunun kurulmasının yanı sıra, Türk Devletleri Teşkilatı bünyesindeki Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticareti Geliştirme

Komitesinin faaliyetleri de ekonomik bağların derinleştirilmesi açısından büyük önem taşıyor. Bu yapılar, ticari faaliyetleri teşvik etme, ticaret engellerini kaldırma ve özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleme konusunda önemli bir potansiyele sahip” dedi.

Kasımaliev, Kırgızistan’ın, daha sistemli bir ekonomik iş birliği yaratmak amacıyla, birleşik bölgesel topluluklar üye ülkeleri arasında ekonomi, ticaret, yatırım ve finans alanlarında iş birliğine yönelik bir Yol Haritası taslağı önerdiğini bildirdi.

KIRGIZİSTAN CUMHURBAŞKANI, TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI'NA (TDT) ÜYE ÜLKELERİN BAŞBAKANLARINI KABUL ETTİ

Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, 18 Eylül'de Türk Devletleri Teşkilatı'na (TDT) üye ülkelerin başbakanlarını ve teşkilatın başkan yardımcısını kabul etti. Görüşme, Bişkek'te düzenlenen TDT başbakanları ve başkan yardımcısı toplantısı çerçevesinde gerçekleşti. Bu konuda Cumhurbaşkanlığı İdaresinin basın servisi bilgi verdi. Sadır Caparov'un belirttiğine göre Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) kurulduğu günden bu yana önemli bir yol kat ederek başarılı bir şekilde gelişmektedir.

Sadır Caparov: "Eğer teşkilatın bundan sonraki gelişimini sağlamak istiyorsak, gerçek sonuçlar getirecek somut adımlar atmamız gerekmektedir. Siyasi irade ve destekle güçlendirilen pratik tedbirler, teşkilatımızın uluslararası arenadaki itibarını daha da pekiştirmeye vesile olacaktır" diye vurguladı.

Konuşmasında Sadır Caparov, Türk devletleri arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin aktif bir şekilde geliştiğini ifade ederek, Türk Yatırım Fonu'nun ekonomik

entegrasyonun temel aracı olarak önemine özellikle dikkat çekti. Ayrıca, bu fonun faaliyetlerinin başbakanlar düzeyinde daha da aktifleştirilmesi gerektiğini kaydetti.

Heyet başkanları gösterilen misafirperverlik için teşekkür ederek, Kırgız tarafının girişimini takdir ettiklerini belirttiler. Bu görüşmeyi, devlet başkanlarının belirlediği görevlerin uygulanmasına yönelik önemli bir platform olarak nitelendirdiler.

Ayrıca bu tür temasların, Türk Devletleri Teşkilatı'nın (TDT) gelişimine ve entegrasyon süreçlerinin derinleşmesine katkı sağlayacağını, Kırgızistan'ın başarılı bir şekilde dönem başkanlığı yürüttüğünü vurguladılar ve varılan anlaşmaların ülkeler arasındaki pratik iş birliğine yeni bir ivme kazandıracığına inandıklarını dile getirdiler.

TÜRK YATIRIMCILAR KAZAKİSTAN'DA SULAMA SİSTEMLERİ ÜRETEN BİR FABRİKA KURMAYI PLANLIYOR

“Türk yatırımcılar, Kazakistan’da su tasarrufu sağlayan teknolojileri üretime dâhil etmeyi planlıyor. Söz konusu olan, damla ve yağmurlama sulama sistemleri. Fabrikanın Kızılorda bölgesinde kurulması öngörülüyor. Şu anda Türkiye tarafıyla görüşmeler yürütülmekte”, diye bildirdi Kazakistan Su Kaynakları Bakanlığı.

Kazakistan Su Kaynakları ve Sulama Bakanı Nurjan Nurjigitov, Türk şirketleri “Arden Plastik” ve “Niğde Plastik” yönetim kurulu başkanı Azmi Berk Altıntaş ile bir araya geldi.

Kazakistan Su Kaynakları ve Sulama Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada şu ifadelere yer verildi:

“Türk iş insanları, Kızılorda bölgesinde su tasarrufu sağlayan teknolojiler, damla ve yağmurlama sulama sistemleri üretecek bir fabrika kurmayı planlıyor. Bakan ile Türk şirketlerinin temsilcileri olası projenin hacmini, süresini ve uygulama aşamalarını ele aldılar.”

Nurjan Nurjigitov şunları vurguladı: “Şu anda devlet, damla ve yağmurlama sistemlerinin satın alınması ve kurulması için verilen sübvansiyonları artırdı. Ayrıca su tasarrufu sağlayan teknolojileri kullanan çiftçiler için sulama suyuna sağlanan sübvansiyonlar da yükseltildi. Bu nedenle, söz konusu sistemlerin Kazakistan’da üretilmesi, onları daha erişilebilir ve ekonomik kılacak, ayrıca verimli sulamaya geçişi hızlandıracaktır.”

KAZAKİSTANLI YATIRIMCILAR TÜRKMENİSTAN EKONOMİSİNE 16,1 MİLYON DOLAR YATIRDI

Senatör Sergey Yerşov Senato oturumunda Kazakistanlı yatırımcıların Türkmenistan ekonomisine 16,1 milyon dolar yatırdığını açıkladı. Bu bilgiyi Perşembe günü “Kazinform” ajansı duyurdu.

Verilen bilgilere göre, Kazakistanlı milletvekilleri “Kazakistan Hükûmeti ile Türkmenistan Hükûmeti arasında yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşmanın onaylanmasına dair” yasayı kabul etti.

Senatör Amangeldi Nugmanov’un belirttiğine göre bu belge, iş yapma için şeffaf ve istikrarlı koşullar sağlamayı, ayrıca her iki ülkenin yatırımcılarının çıkarlarını korumaya yönelik açık garantiler ve yükümlülükleri güçlendirmeyi amaçlıyor. Onun sözlerine göre bu anlaşma, devletlerarası düzeyde hem kamu hem de özel sektörleri kapsayan yatırım süreçlerini destekleme

mekanizmalarını ilk kez belirlemektedir.

Özellikle enerji iş birliğine dikkat çekildi. Kazakistan, Türkmenistan’ın gaz kondensat yataklarının geliştirilmesine ve boru hattı altyapısının geliştirilmesine katılmaya hazır olduğunu açıkladı. Ayrıca, gaz sektöründeki ortaklıkla ilgili ayrı bir anlaşmayı “QazaqGaz” ve “TürkmenGaz” şirketleri imzaladı.

2024 yılında iki ülke arasındaki ticaret hacmi 555,7 milyon dolara ulaştı. Türkmenistan’dan Kazakistan’a 0,4 milyon dolarlık doğrudan yatırım çekildi. İş birliğinin gelecek vadeden yönleri arasında taraflar, ulaşım projelerini ve ayrıca ekipmanların bakımı ve modernizasyonuna ilişkin ortak girişimleri değerlendiriyor.

Bu yıl Ağustos ayında Türkmenistan’ın Balkan vilayeti ile Kazakistan’ın Mangıstau vilayeti, sınır bölgelerinde yaşayan halk için 5 günlük vizesiz rejimin yeniden uygulanması girişimini destekledi.

TÜRKMENİSTAN VE TÜRKİYE YATIRIM PROJELERİNİ GÖRÜŞTÜ

Türkmenistan'ın Türkiye Büyükelçisi M. İşankuliyev, Türkiye'nin Erzurum Valisi Mehmet Sekmen ile bir çalışma görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşmede taraflar, ekonominin çeşitli alanlarında ikili iş birliğini derinleştirme perspektiflerini ele aldılar.

Görüşme katılımcıları, iki ülke arasında bölgesel iş birliğinin öncelikli alanlarını belirlemeye odaklandılar. Gündemde özellikle tarım sektörü, sanayi, kültürel-insani alanlar ve turizm konuları yer aldı. Hayvancılık alanında iş bağlantılarının canlandırılması da görüşüldü.

Toplantı çerçevesinde Türkmenistan ve Türkiye iş çevreleri arasında sürdürülebilir

bağların kurulmasına yönelik mekanizmalar değerlendirildi. Taraflar, her iki ülkenin ulusal ekonomilerinin rekabet avantajlarına dayanarak ortak yatırım projelerine katılım imkânlarını incelediler.

Ayrıca Türkmenistan diplomatik heyeti Erzurum'daki Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarına katıldı. Bu etkinlik, Türkiye'de en büyük olarak kabul edilmekte olup Avrupa ülkelerindeki önde gelen sektörel fuarlar arasında yer almaktadır.

AZERBAIJAN, TÜRKMENİSTAN VE ÖZBEKİSTAN LİDERLERİNİN ÜÇLÜ GÖRÜŞMESİ GERÇEKLEŞTİ

22 Ağustos 2025 tarihinde Türkmenistan'ın Ulusal Turizm Bölgesi "Avaza"nın Kongre Merkezi'nde, Türkmenistan Halk Maslahatı Başkanı, Türkmen halkının Ulusal Lideri Gurbanguli Berdimuhamedov, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in üçlü görüşmesi gerçekleşti. Bu konuda Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı Basın Servisi bilgi verdi.

Görüşmenin açılışında Gurbanguli Berdimuhamedov, kardeş ülkelerin liderlerine Türkmen topraklarına geldikleri için teşekkür ederek, bölge halklarını yüzyıllardır birleştiren dostluk, kardeşlik ve komşuluk ilişkilerini vurguladı. Görüşmenin, ortak çabaların geleceğini değerlendirmeye ve yeni önemli anlaşmalara temel oluşturmaya yönelik olduğunu ifade etti. Berdimuhamedov, özellikle kültürel ve insani iş birliğine dikkat çekerek bunu üç halkı birbirine yakınlaştıran önemli bir faktör olarak nitelendirdi.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, etkinliğin yüksek seviyede düzenlenmesinden dolayı Türkmenistan tarafına teşekkür ederek iki ülke ilişkilerinin stratejik niteliğini vurguladı. Ayrıca toplantının, Uluslararası Barış ve Güven Yılına denk gelmesinin tarihi önem taşıdığını belirtti.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ise enerji ve ulaştırma-lojistik alanındaki iş birliğini güçlendirmeye ilgi duyduğunu ifade ederek ortak projelerin hayata geçirilme perspektifine değindi. Müzakerelerin sonucunda, bir dizi belgeye imza atılması konusunda anlaşmaya varıldı. Bunların arasında, Azerbaycan'ın Füzuli şehri ile Türkmenistan'ın Arkadag şehri arasında kardeşlik ilişkilerinin kurulmasına dair protokol de yer aldı.

Görüşmede özellikle enerji ortaklığına dikkat çekildi. Türkmenistan'dan Özbekistan'a elektrik iletimi, Türkmen elektriğinin Azerbaycan'a ihraçı ve gaz taşımacılığı imkânları ele alındı. Ayrıca, Orta Asya ve Hazar bölgesindeki ülkeler için stratejik öneme sahip olan ulaştırma iş birliği konusuna da önem verildi.

Bunun yanı sıra, Türkmen halkının Ulusal Lideri 2026–2035 yıllarına yönelik sanayi projeleri için ortak bir yatırım programı geliştirilmesini önerdi. Bu, sanayi iş birliğini genişletmeye, teknoloji alışverişine ve yeni istihdam alanları oluşturmaya katkı sağlayacaktır.

Kültürel ve insani iş birliği de öncelikli bir yönetim olarak belirlendi. Üç ülkenin liderleri, dostluğu ve karşılıklı anlayışı güçlendirmeye, kardeş halkların refahı için çok yönlü iş birliğini geliştirmeye hazır olduklarını teyit ettiler.

AZERBAYCAN'DA TÜRKMENİSTAN SERMAYESİYLE 78 ŞİRKET FAALİYET GÖSTERMEKTEDİR

Azerbaycan'da sanayi, ulaşım, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerinde Türkmenistan sermayesine sahip 78 şirket başarıyla faaliyet göstermektedir. Bunu, Türkmenistan Ekonomi Bakan Yardımcısı Sahib Alekperov, Ulusal Turizm Bölgesi "Avaza'da" düzenlenen "TIF 2025" yatırım forumunda bildirdi. Bu konuda "Trend" haber servisi bilgi verdi.

Onun sözlerine göre, tarım ve işlenmiş ürünler alanındaki karşılıklı ticaret olumlu bir dinamizm göstermektedir, ancak mevcut hacimler hâlâ küçük kalmaktadır. Bu durum, kapsamlı iş birliği potansiyelinin açığa çıkarılması için ek

çabalar gerektirmektedir.

Sahib Alekperov, ayrıca Özbekistan'da ve Orta Asya'nın diğer ülkelerini de kapsayan Azerbaycan'ın ticaret misyonunun kurulmasına ilişkin son kararın, bölgedeki iş birliğinin gelişmesi için yeni fırsatlar açacağını vurguladı.

Onun ifadelerine göre bu mekanizma, Azerbaycan ürünlerinin Türkmenistan'a ihracatının artmasına, yatırım iş birliğinin güçlenmesine, doğrudan iş bağlantılarının kurulmasına ve bölgede ortak projelerin hayata geçirilmesine katkı sağlayacaktır. 2025 yılının Ocak-Haziran aylarında, Türkmenistan ile Azerbaycan arasındaki ticaret hacmi 140,2 milyon dolara ulaşmıştır.

ÖZBEKİSTAN, TARIM VE TURİZM ALANLARINDA TÜRK YATIRIMCILARLA İŞBİRLİĞİNİ CANLANDIRACAK

Özbekistan'ın Fergana vilayeti valisi Hayrullo Bozorov, Türkiye'den gelen yatırımcılarla bir araya gelerek tarım ve turizm alanındaki işbirliği fırsatlarını görüştü.

“Orca Global” şirketinin kurucusu, Fergana'nın ahududu, nar ve diğer meyvelerini Türkiye'ye ve Avrupa ülkelerine ihraç etme planları ile tarım sektöründeki projeleri hakkında detaylı bilgi verdi. Toplantı sırasında, bu alanlarda ortak çalışmalar yapmak üzere ön anlaşmaya varıldı.

Bunun yanı sıra Fergana valisi, Türkiye'nin premium otel zincirlerinden “Eser Hotels’in” yöneticisi Ertan Haldun ile Özbekistan'ın Kokon şehrinde “Eser Ho-

tels” markası altında bir otel projesi yürütme konusunu görüştü.

Türk yatırımcı, gençler için otel işletmeciliği konusunda eğitim dersleri ve pratik uygulama eğitimleri düzenlemeyi planladığını belirtti. Taraflar ayrıca, Türk turistleri bölgeye çekme konusunu da ele aldılar.

Fergana valisi, “Eser Hotels” projesi hayata geçirildikten sonra bölgeye diğer uluslararası otel zincirlerinin de ilgisinin artacağına inandığını ifade etti. Toplantının sonucunda taraflar önerilen girişimler temelinde işbirliğini canlandırmayı kararlaştırdılar.

**ÖZBEKİSTAN, HAZAR DENİZİ ÜZERİNDEN YÜK TAŞIMAK İÇİN
TÜRKMENİSTAN'DAN GEMİ SATIN ALMAYI PLANLIYOR**

Özbekistan, Hazar Denizi üzerinden yük taşımak amacıyla Türkmenistan'dan gemi satın alma imkânını değerlendiriyor.

Türkmenistan'ın gemi yapım tesisinden gemi satın alma meselesinin şimdiden ele alındığını, Özbekistan Ulaştırma Bakanı İlhom Mahkamov "Özbekistan 24" televizyon kanalına verdiği röportajda açıkladı. Bu konuda "gazeta.uz" haber servisi haber yaptı.

İlhom Mahkamov'un ifadelerine göre, Özbekistan'ın kendi feribotları yüklerin Hazar üzerinden daha hızlı taşınmasına ve 30-40 güne kadar süren lojistik tıkanıklıkların azalmasına imkân sağlayacak. Bakan ayrıca Türkmen mevkidaşlarıyla gemi yapımı alanındaki anlaşmalar hakkında bilgi

verdi. O ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Memmethan Çakıyev, gemi yapımında işbirliğini geliştirmeye yönelik bir mutabakat zaptı imzaladılar.

İlhom Mahkamov: "Biz anlaştık, analiz yapacağız ve gemi satın alma meselesini değerlendireceğiz. Tüm teknik konuların çözülmesi gerekiyor, fakat bu belge bize teknik ve ekonomik konuları serbestçe geliştirme fırsatı veriyor" dedi.

Hatırlatmak gerekir ki, Özbekistan, Türkmenistan ve Azerbaycan arasındaki üçlü zirvenin sonunda, ulaştırma-lojistik işbirliği konusunda bir dizi belge, bunların arasında mutabakat zaptları da imzalanmıştı.

ÖZBEKİSTAN VE KAZAKİSTAN PETROL-GAZ ALANINDAKİ İŞ BİRLİĞİNİ DERİNLEŞTİRMEYİ HEDEFLİYOR

Özbekistan'ın Kazakistan'daki Büyükelçisi Bahtiyor İbragimov, Kazakistan'ın ulusal şirketi "KazMunayGaz"ın Yönetim Kurulu Başkanı Askhat Hasenov ile hidrokarbon hammaddelerinin çıkarılması ve işlenmesi alanındaki iş birliğinin derinleştirilmesi konusunu görüştü. Bu konuda Özbekistan'ın "Dunyo" haber ajansı bilgi verdi.

Görüşmede özellikle petrol-gaz kimya sanayisinin geliştirilmesine odaklanıldı. Bu çerçevede, Özbekistan'ın Kaşkaderya bölgesinde ortak üretim tesisinin kurulması ve proje dokümantasyonunun hazırlanması meseleleri ele alındı. Taraflar ayrıca enerji güvenliğinin sağlanması, hidrokarbonların çıkarılması ve işlenmesi alanında iş birliği-

nin derinleştirilmesi üzerine fikir alışverişinde bulundu. Özellikle ortak jeolojik araştırmaların yürütülme düzeni, bilgi paylaşımı ve sınır bölgelerinde koordinasyon konuları müzakere edildi.

Özbekistan topraklarındaki potansiyel gaz ve petrol yataklarının birlikte araştırılmasına hazır olduğu vurgulandı. Bu yönde sürekli iş diyalogu yürütülmesi konusunda anlaşmaya varıldı.

Hasenov ve İbragimov ayrıca polimer hammaddesi üretiminde katma değer yaratılması, otomotiv sanayisi, tarım, tekstil ve diğer sektörlerde projelerin hayata geçirilmesi konularını da değerlendirdiler.

ÖZBEKİSTAN VE MACARİSTAN PARLAMENTERLERİ BİR ARAYA GELDİ

Özbekistan Meclisi Senato Başkanı Tanzila Narbayerova, Macaristan Parlamentosu heyetiyle bir görüşme gerçekleştirdi. Heyete Macaristan Ulusal Meclisi Başkan Yardımcısı István Jakab başkanlık etti. Görüşmede son yıllarda Özbekistan ile Macaristan arasındaki ilişkilerin yeni bir seviyeye ulaştığı, stratejik ortaklık ve karşılıklı güven temelinde geliştiği vurgulandı.

Taraflar, ticari ve ekonomik iş birliğinin daha da genişletilmesi imkânlarını, ayrıca tarım, otomotiv, inşaat, bilim, eğitim, inovasyon ve turizm alanlarındaki iş birliğinin derinleştirilmesi konularını ele aldılar. Özellikle ulaştırma-lojistik sisteminin geliştirilmesine, tarımda ortak girişimlerin hayata geçirilmesine, yatırım iş birliğinin artırılmasına ve karşılıklı ticaret hacminin büyütülmesine dikkat çekildi. Ayrıca

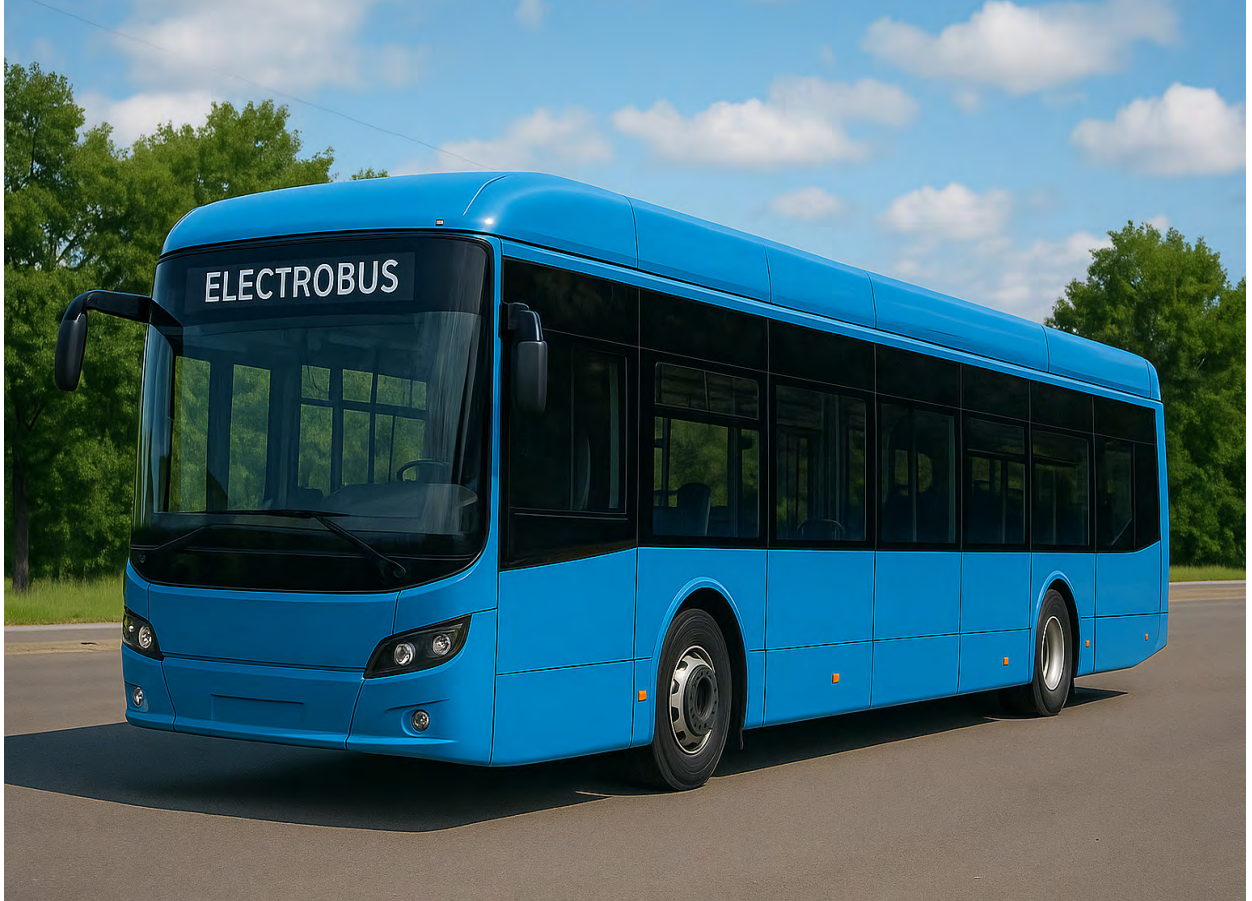
iki ülke arasında doğrudan uçak seferlerinin başlatılması konusu da değerlendirildi.

Taraflar, bilimsel kurumlar arasındaki iş birliğini destekleme, profesörler, öğretim üyeleri ve genç bilim insanları arasında deneyim paylaşımının önemini vurguladılar. Parlamentolar arası ilişkilerin güçlendirilmesinin öncelikli alanlardan biri olduğu, düzenli diyalog ve heyet değişimlerinin karşılıklı güveni pekiştireceği ve ikili ilişkilerin istikrarlı gelişimine katkı sağlayacağı ifade edildi.

Heyetler, yasama alanında deneyim paylaşımına, ortak projelere katılmaya ve parlamentolar arasındaki diyalogu daha verimli hale getirmeye istekli olduklarını belirttiler.

Görüşmenin sonunda, Özbekistan ve Macaristan parlamentoları arasındaki iş birliğini daha da güçlendirmek için parlamentolar arası dostluk gruplarının faaliyetlerini canlandırma konusunda anlaşmaya varıldı.

KAZAKİSTANLI ŞİRKET, ÖZBEKİSTAN'IN FERGANA BÖLGESİ İLE İŞ BİRLİĞİ YAPMAYI HEDEFLİYOR

Özbekistan'ın Fergana Bölgesi Valisi Hayrullo Bozorov, çevre dostu yolcu taşımacılığı üreten Kazakistan'ın önde gelen “Falcon Euro Bus” şirketinin yöneticisi Murat Adilhonov ile bir toplantı gerçekleştirdi.

Şirket, elektrikli otobüs üretiminde uzmanlaşmış olup, dünya pazarında eşsiz ve yüksek Avrupa güvenlik standartlarına, enerji tasarrufu sağlayan ve konforlu modeller sunmaktadır. Tüm araçlar modern yönetim sistemleri ve akıllı izleme fonksiyonları ile donatılmıştır. Ayrıca, Orta Asya'nın iklim koşullarına uygun şekilde

tasarlanmıştır.

Kazakistan'ın Almatı şehrinde bulunan firma, yılda 1000 adede kadar elektrikli otobüs üretme kapasitesine sahiptir. Şirketin ürünleri şu anda Moğolistan, Suudi Arabistan, Katar ve Almanya'ya ihraç edilmektedir.

Toplantıda, Özbekistan'ın Fergana Bölgesi ihtiyaçları için elektrikli otobüs satın alma olasılığı ele alındı. Bunun için yerel uzmanların Kazakistan'a gönderilmesi ve görüşmelerin sürdürülmesi planlanmaktadır. Ayrıca, taraflar ikili iş birliğini geliştirmeye yönelik faaliyetlerin uygulanması konusunda da anlaşmaya vardılar.

ZENGEZUR KORİDORU TÜRKİYE’NİN ENERJİ DENKLEMİNDEKİ AĞIRLIĞINI ARTIRACAK

Orta Asya, Hazar Bölgesi, Azerbaycan ve Ermenistan’ı Türkiye’ye bağlayan koridor, aynı zamanda Orta Koridorun önemli bir parçası olarak öne çıkıyor. Bu kapsamda Ağustosta “Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu Demir Yolu Hattının” temeli atıldı. Uzmanlara göre Zengezur, yalnızca ticaret değil, enerji güvenliği açısından da büyük potansiyel taşımaktadır. Avrupa’nın ihtiyaç duyduğu alternatif petrol, gaz ve elektrik güzergahları için stratejik bir hat olma özelliği dikkati çekmektedir.

Güvenlik açısından jeopolitik ve jeost-ratejik avantaj

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Oktay Tanrısever, AA muhabirine yaptığı değerlendirmede, Zengezur Koridorunun, Hazar enerji kaynaklarını Türkiye ve Avrupa pazarlarına ulaştırmada en kısa yolu oluşturacağı için kritik önemde olduğunu söyledi.

Koridorun pek çok sebeple stratejik bir

öneme sahip olduğunu ifade eden Tanrısever, “Daha az ülke geçişi olması ve son yıllarda komşularına karşı saldırgan tutumuyla dikkat çeken Rusya’ya daha uzak noktada olmasından dolayı stratejik önemi büyük. Potansiyel olarak petrol, doğal gaz veya elektrik iletimi için kullanılması mümkün olabilir. Ancak bunun için güvenlikle ilgili endişelerin tam olarak giderilmesi çok önemli olduğundan bu süreç vakit alabilir” dedi.

Tanrısever, özellikle Ermenistan iç politikasındaki gelişmelerle Rusya’nın her iki ülkeye dönük politikalarının netlik kazanmasından sonra enerjide yatırımlar yapılabileceğine işaret ederek, “Zengezur Koridoru üzerinden Hazar bölgesinden daha çok petrol, gaz ve elektrik Türkiye’ye ulaştırılabilirse Türkiye’nin Avrupa pazarları açısından önemli bir bölgesel enerji merkezi olma hedefini gerçekleştirmesine katkısı olabilir. Ülkemize gelen enerji kaynağının miktarı ve menşe ülke çeşitliliği bu

hedefi güçlendirecek gelişmeler olacaktır” diye konuştu.

AB için potansiyel alternatif

AB ve ABD’nin Zengezur Koridorunu Rusya’dan bağımsız bir enerji koridoru olduğu için stratejik olarak desteklediklerini dile getiren Tanrısever, koridorun Rusya’nın bölgesel etkisinin zayıflamasına ve Avrupa enerji güvenliğine katkı sağlayabileceğine değindi.

Tanrısever, Zengezur Koridoru projesinin hayata geçirilmesi durumunda bölgedeki enerji geçişine somut bir katkı sağlaması için kısa vadeden çok orta ve uzun vadeye odaklanılması gerektiğini belirterek, “Siyasi ve diplomatik görüş birliğinin sağlanarak gerekli anlaşma ve altyapının hayata geçirilmesi en az 3-5 yıllık orta vadede mümkün olabilir” değerlendirmesinde bulundu.

Enerji koridorlarının tamamlayıcı halkası

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ) Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Levent Aydın ise TANAP, TürkAkım, BTC ve İran doğal gaz boru hatlarının Türkiye üzerinden geçtiğini ve bu hatların hali hazırda Türkiye’yi doğu-batı yönlü ana enerji geçiş hattı haline getirmiş durumda olduğuna işaret etti.

Ulaşım ve lojistik koridoru olan Zengezur’un ise Hazar havzası ile Türkiye üzerinden Avrupa’ya uzanan enerji koridorlarının tamamlayıcı bir halkası olma potansiyeline sahip olduğunu belirten Aydın, “Bu koridor açıldığında Türkiye’ye doğrudan kara/demiryolu bağlantısı ile sadece taşımacılık sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda boru hatları, elektrik iletim hatları ve fiber optik iletişim altyapısı için de yeni bir güzergah oluşturacaktır” dedi.

Aydın, bugün için koridorun bir “enerji hattı” olmadığını ifade ederek şunları söyledi: “Ancak ileride TANAP’a paralel yeni gaz bağlantıları, petrol boru hatları, Azerbaycan-Türkiye arasında elektrik enterkoneksiyonu ya da dijital iletişim hatları için kullanılabilecek stratejik bir altyapı koridoru olacaktır. Belki ileride Hazar geçişli Türkmen gazını da bu geçiş üzerinde görebiliriz.

Enerji güvenliği açısından en kritik unsurlardan biri alternatif güzergahların oluşturulması olduğu dikkate alındığında, Zengezur bu anlamda Türkiye ve bölge ülkeleri için stratejik bir kazanım olacaktır.”

Orta vadede yeni enerji bağlantıları mümkün

ABD için Zengezur Koridorunun yalnızca enerji değil aynı zamanda Rusya ve İran’ın bölgesel etkisini sınırlamak açısından stratejik bir hat olduğuna değinen Aydın, Washington’un bu hattı Moskova’nın enerji üzerindeki baskısını kırarak, Tahran’ın lojistik üstünlüğünü azaltacak bir alternatif olarak gördüğünü vurguladı.

Aydın, AB için özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası temel hedefin de Rusya’ya enerji bağımlılığını azaltmak, hatta bitirmek olduğuna işaret ederek, “2050’ye yönelik karbon nötr stratejisi fosil yakıtları aşamalı olarak terk etmeyi öngörse de kısa vadede arz güvenliği ön planda. Hazar’dan gelecek her yeni güzergah bu nedenle önemli stratejik değer taşıyor. Eğer Zengezur kalıcı barış ortamında işlerlik kazanırsa, AB’nin bu hattı desteklemesi çok güçlü bir ihtimal” dedi.

Koridorun bölgedeki enerji geçişine somut bir katkı sağlaması için takvimin teknik olduğu kadar siyasi süreçlere de bağlı olduğuna değinen Aydın, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bölgedeki jeopolitik gelişmeler, Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi ve bölgesel aktörlerin yatırım kararları süreci belirleyecektir. Orta vadede yani 5-10 yıl içerisinde elektrik iletim hatları ve doğal gaz bağlantılarının fizibiliteye bağlı olarak hayata geçirilmesi mümkündür. Daha kısa vadede ise kara ve demir yolu bağlantıları üzerinden ticaretin başlaması, enerji altyapısına yönelik güven artırıcı bir adım işlevi görecektir.”

ABD, AB ve Çin’in hesapları farklı

Aydın, ABD’nin koridoru yalnızca enerji değil, aynı zamanda Rusya ve İran’ın bölgesel etkisini sınırlandıracak stratejik bir hat olarak gördüğünü, AB’nin ise özellikle Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası bu güzergâha büyük önem verdiğini vurguladı.

Çin’in ise Zengezur’u “koridor savaşlarının yeni cephesi” olarak değerlendirdiğini belirten Aydın, Pekin’in Kuşak ve Yol Girişimi kapsamında Güney Kafkasya ve Orta Asya’daki lojistik ağlara yatırım yaptığını kaydetti.

ORTA ASYA'YA BÜYÜK ENERJİ! İHLAS HOLDİNG İLE KIRGIZİSTAN HÜKÜMETİ NİHAİ İMZALARI ATTI

İhlas Holding'in stratejik iştiraki Orta Asya Investment Holding, Kirgizistan Enerji Bakanlığı ile 10 milyar doları bulan enerji yatırımları için '20 yıl işletme ve alım garantisi'ni içeren nihai imzaları attı. Toplam 2.217 MW kurulu gücü ile Orta Asya'da dengeleri değiştirecek olan Kazarman ve Kökömeren HES projeleri Zengezur, Kuşak Yol ve Orta Koridor'un da enerji ihtiyacını karşılayacak.

İhlas Holding'in stratejik iştiraki Orta Asya Investment Holding, Kirgizistan'da 10 milyar doları bulan ekonomik potansiyele sahip enerji yatırımları için kritik bir eşiği daha aştı. Kirgizistan Enerji Bakanı Taalaybek İbraev ve Orta Asya Investment Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Mücahid Ören, 912 MW kapasiteli Kazarman hidroelektrik santrali ile 1.305 MW kapasiteli Kökömeren hidroelektrik santrali sözleşmelerine imza attı.

Geçtiğimiz yıl kasım ayında Bışkek'te düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi sırasında, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Kirgizistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un huzurunda projelerin başlangıç anlaşmaları imzalanmıştı. Yeni imzalanmış nihai söz-

leşme ise iki santralin 20 yıl işletme hakkının yanı sıra üretilen elektriğin devlet tarafından alım garantisini ve uluslararası tahkim şartlarını kapsıyor. Kirgizistan Enerji Bakanlığı'nda düzenlenen imza töreninde, projenin hayata geçmesi için Türkiye ve Kirgizistan Hükümetlerinin verdiği güçlü destek de bir kez daha teyit edildi.

Bakan İbraev: Bambaşka Bir Süreç Başlıyor

İmza töreninde konuşan Kirgizistan Enerji Bakanı Taalaybek İbraev, Orta Asya Investment Holding'in yatırım süreçlerini şeffaf ve uluslararası standartlara uygun şekilde yürütmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Geçmişte ülke genelinde ciddi enerji sıkıntısı yaşandığını, bu zorlu sürecin Cumhurbaşkanı Caparov dönemindeki reform ve yatırımlar sayesinde aşıldığını söyleyen Kirgiz Bakan, yeni projelerle ülkede bambaşka bir sürecin başlayacağını vurguladı.

Ören: Değer Katmaya Geldik

İhlas Holding ve Orta Asya Investment Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Mücahid Ören ise geçmişte benzer sıkıntıları yaşayan Türkiye'nin bugün çok başka bir noktada olduğunu ifade etti. İhlas Holding'in

de tecrübelerine dikkat çeken Ören “Elektrik dağıtım konusunda 90’lı yıllarda biz de ihaleye girdik. Büyük bir bölgenin ihalesini kazandık. Sonra Hükümet devrildi ve proje yarıda kaldı. O günlerde elektrikteki kayıp oranları yüzde 50’lerden aşağı değildi. Sonra dağıtım işleri özelleştirildi. Yüksek enerji hatları yenilendi, altyapı tekrar kuruldu ve şu anda kayıp oranı çok düşük seviyelerde. Dolayısıyla bu tecrübelerden öğrendiklerimizle sadece proje yapmak değil, yönetiminde de örnek bir altyapı kurmak istiyoruz” dedi.

Kırgızistan, Enerjide Büyük Oyuncu

Finansman ve yatırım şartlarında mutabakata varılarak yap-işlet-devret modelinde imzalanan anlaşmalar, yatırımcı dostu istisnai garantiler içeriyor. Üretilen elektrik uzun vadeli olarak devlet tarafından döviz bazlı tarifieden satın alınacak. Ayrıca, gümrük ve vergi muafiyeti gibi ayrıcalıklar da projeyi cazip kılıyor. Nihai anlaşmaların imzalanması ile birlikte ivme kazanan iki büyük proje, Kırgızistan’ın enerji bağımsızlığı açısından büyük öneme sahip. Kazarman ve Kökömeren hidroelektrik projeleri, sadece elektrik üretmekle kalmayıp Çin’den Pakistan’a, Kazakistan’dan Özbekistan’a uzanan enerji koridorlarında Kırgızistan’ı kilit oyuncu hâline getirecek.

Zengezur İçin De Kritik Önemde

Orta Asya Investment Holding’in bu yatırımları, Türk dünyasının büyük vizyonu ile şekillenen Zengezur Koridoru, Orta Koridor ve Çin’in Kuşak-Yol Girişimi için de kritik önemde olacak. Orta Asya’daki enerji altyapısının güçlendirilmesiyle ulaştırma ve enerji koridorları birbirini tamamlayacak. Türkiye’nin öncülüğünde kurulan bu yeni köprü, Asya’daki enerji akışını Türkiye üzerinden Avrupa’ya bağlayacak vizyonun bir parçası olarak görülüyor.

Uluslararası Fonlardan Yoğun İlgi

Kırgızistan’ın en önemli yatırımcılarının başında gelen Orta Asya Investment Holding, proje ortaklığı sürecinde dünyanın önde gelen enerji şirketleriyle iş birliği yaparak teknik ve finansal yetkinliğini güçlendirdi. Özellikle, 96 milyar dolar ciroya sahip enerji devi PowerChina International Group ve Kazakistan merkezli SemArco LLP ile imzalanan mutabakat anlaşmaları, projeye küresel ölçekte bilgi birikimi ve sermaye desteği sağlıyor. Bu güçlü iş birliği sayesinde, proje finansmanının kısa sürede uluslararası fonlar konsorsiyumu ile tamamlanması bekleniyor. Önde gelen kalkınma bankaları ve yatırım fonlarıyla ileri düzeyde görüşmelerin sürdüğü ve dünyanın dört bir yanından projeye yoğun talep olduğu belirtildi.

Türk Dünyasının Ekonomik Bağları Daha Da Güçleniyor

Türkiye’nin Bışkek Büyükelçisi Dr. Mekin

Mustafa Kemal Ökem, imza töreni için Kırgızistan’da bulunan Ahmet Mücahid Ören’i, Orta Asya Investment Holding merkezinde ziyaret ederek projelerin son durumuyla ilgili bilgi aldı. Bölge için kritik öneme sahip yatırımlara her türlü desteği vereceklerini ileten Ökem, Türkiye’nin, Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında Kırgızistan’a ilgisinin artarak devam edeceğini vurguladı.

Bin Yetime Eğitim Ve Bakım Desteği

Orta Asya Investment Holding, Bışkek’te imzalanan protokol çerçevesinde, önümüzdeki beş yıl boyunca bölgede sosyal sorumluluk projeleri üstlenecek. Program dâhilinde her ay 1.000 yetim ve öksüz çocuğa aylık 150 ABD doları eğitim ve bakım desteği verilecek. Hidroelektrik santrallerinden üretilen elektriğin yüzde 1’i (yıllık yaklaşık 3 milyon dolar) yerel halka ücretsiz tahsis edilecek. Kırgızistan Enerji Bakanlığı ve kamu kurumlarına, yıllık 3,2 milyon dolar tutarında teknik altyapı ve eğitim desteği sağlanacak.

Enerji Sektörü İçin Akademi

İhlas Holding’in sosyal yardımlar konusunda hassasiyetine dikkat çeken Ahmet Mücahid Ören “İhlas’ın temeli, 1970’te kurulan Türkiye gazetesi. İhlas Vakfı da 1976’da faaliyete başladı. Yaklaşık 50 senedir bu vakıf Türkiye, Asya ve Afrika’nın birçok yerinde öğrenci yurtları inşa ederek gençleri okutuyor. Okullarımızla ve vakfımızla 50 binden fazla öğrenciye hizmet ediyoruz. Burada da aynı hassasiyeti sergileyeceğiz. Enerji anlaşmaları ile birlikte protokolünü imzaladığımız sosyal yardım paketi ileride yapacaklarımızın yanında hiç kalacak. Enerji sektöründe insan yetiştirmek için bir akademi de kurmak istiyoruz” diye konuştu.

Yenidoğan Ünitesi Açılacak

Ahmet Mücahid Ören’in Kırgızistan’a bir başka müjdesi de kurulacak yenidoğan ünitesi oldu. Türkiye’nin ve İstanbul’un en önemli sağlık kurumlarından biri olan Türkiye Hastanesinin İhlas Holding bünyesinde hizmet verdiğini kaydeden Ören “Sağlık yatırımlarında büyüme planlarımız var. Kırgızistan kardeş ülkemiz. Artık biz bir Kırgız şirketiyiz. Burada, yenidoğan ve çocuk bakım ünitelerine ihtiyaç duyulduğunun farkındayız. Bu konuyla ilgili olarak ben ve eşim Aslıhan Hanım adına, 15 kuvöz ile çocuk bakım ünitesi ve gerekli ekipmanlarının hibesi için karar aldık. Bunları en kısa sürede temin edip yenidoğan ünitesinin kurulmasını sağlayacağız. Aynı zamanda 3-4 uzman hemşire ve yetkili arkadaşımızı da buradaki kardeşlerimizin eğitimi ve ünitenin çalışması ile hazırlıkları yapmaları için göndereceğiz. Bu ailevi katkımızı, arzumuzu, taahhüdümüzü de söylemiş olmak isterim” dedi. Kırgızistan Enerji Bakanı İbraev, destek ve sosyal sorumluluk projeleri konusundaki hassasiyeti için Ören’e teşekkürlerini iletti.

AZERBAIJAN VE TÜRKİYE İŞ BİRLİĞİNİN TEMEL ALANLARINDA ANLAŞTI

İzmir’de IV. Azerbaycan–Türkiye Enerji Forumu gerçekleştirildi. Forumda iki ülkenin stratejik ortaklığının geliştirilmesindeki yeni yönelimler ve kazanımlar değerlendirildi.

“Vesti.az” haber ajansının bildirdiğine göre, Azerbaycan Enerji Bakanı Perviz Şahbazov, “İğdır–Nahçıvan” doğalgaz boru hattının devreye alınması, TPAO’nun “Şafak-Asi-man” projesine katılması, Suriye’ye gaz sevkiyatının başlatılması, “yeşil enerji enterkon-nektörlerinin” geliştirilmesi ve “Zengezur” koridoru üzerindeki anlaşmaların uygulan-masının Azerbaycan ile Türkiye’nin enerji bağlarını yeni ve güçlü bir seviyeye çıkara-cağını açıkladı.

Bakanın belirttiğine göre iki ülke, uzun yıllar-dan beri yalnızca enerji alanında ortak değil, aynı zamanda bölgenin jeoekonomik alanını şekillendiren, barışa, istikrara ve uluslararası enerji güvenliğine katkı sağlayan stratejik müttefiklerdir. Ayrıca “bir millet – iki devlet” ilkesi ve Azerbaycan ile Türkiye liderlerinin karşılıklı güveni, ilişkileri daha önce görül-

memiş bir seviyeye taşıyarak tüm enerji pro-jelerinin itici gücüne dönüşmüştür.

Bugüne kadar Azerbaycan’dan Türkiye’ye 120 milyar metreküpten fazla doğalgaz ih-raç edilmiştir; bunun 35 milyar metreküpü TANAP üzerinden ulaştırılmıştır. Avrupa’ya ise 50 milyar metreküpten fazla gaz sevk edilmiştir. Bu yılın yalnızca ilk sekiz ayın-da Türkiye’ye 6,6 milyar metreküp, Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine ise 8,3 milyar metreküp gaz taşınmıştır. Ayrıca Azerbaycan, Suriye’nin enerji güvenliğini sağlamak üzere bu ülkeye 60 milyon metreküp gaz gönder-miştir.

Forum, protokollerin imzalanması ve önde gelen enerji şirketlerinin katılımıyla yapılan yuvarlak masa toplantıları ile sona erdi.

AZERBAIJAN VE MACARİSTAN ENERJİ ÇALIŞMA GRUBUNUN 5. TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Azerbaycan ile Macaristan arasındaki enerji ortaklığını güçlendirmek amacıyla Enerji Çalışma Grubu'nun 5. toplantısı çevrim içi formatta yapıldı. Bu konuda "Vesti.az" ajansı bilgi verdi.

Toplantıya çalışma grubunun eş başkanları, Azerbaycan Enerji Bakanlığı İdari İşler Başkanı Zaur Memmedov ve Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanlığı Enerji ve İklim Diplomasisi Dairesi Başkanı Isabella Feyerabend katıldı.

Zaur Memmedov, konuşmasında çalışma grubunun iki ülke arasındaki iş birliğinin gelişmesine başarılı şekilde zemin hazırladığını ve uzun yıllara dayanan karşılıklı etkileşim sayesinde enerji ortaklığının stratejik bir nitelik kazandığını vurguladı. O, petrol ve gaz alanındaki iş birliğinin karşılıklı faydalı bir ortaklığa dönüştüğünü belirterek, Azerbaycan ve Macaristan'ın enerji şirketleri arasındaki etkileşimin önemi üzerinde durdu.

Özellikle Macaristan'ın Güney Gaz Koridoru ve Yeşil Enerji Danışma Konseyleri toplantılarına katılımına, Bakü Enerji Haftasına ve COP29 konferansına hazırlık çerçevesin-

de Azerbaycan'ın girişimlerini desteklemesine dikkat çekildi.

Konuşmasında Isabella Feyerabend, enerji iş birliğinin farklı alanlarda başarılı şekilde geliştiğini ifade etti. O, petrol ve gaz alanındaki ortak projelerin ve altyapı imkânlarının önemini, "yeşil" enerji ve düzenleme alanında tecrübe paylaşımının gerekliliğini, ayrıca enerji verimliliğinde iş birliğini genişletme perspektifini vurguladı.

Toplantı katılımcıları, çalışma grubunun 4. toplantısından sonraki faaliyetler hakkında ve petrol, gaz, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği alanındaki iş birliği konularında sunumlar dinlediler. Toplantının sonunda Azerbaycan ile Macaristan arasında Enerji Çalışma Grubunun 5. toplantısının Protokolü imzalandı.

KAZAKİSTAN VE AZERBAIJAN TURİZM HARİTASINI GENİŞLETİYOR

Üç gün süren etkinliğe Kazakistan'ın Azerbaycan Büyükelçisi Alim Bayel, Kuba Milletvekili Alibala Maharramazade, Azerbaycan Devlet Turizm Ajansı temsilcileri, sivil toplum mensupları ve iki ülkeden 56 turizm şirketi katıldı.

Konuşmasında Büyükelçi Bayel, iki ülke arasındaki turizm trafiğinin artışına dikkat çekti. Orta Asya'dan Azerbaycan'a gelen turistlerin yaklaşık yarısı Kazakistan'dan gelirken, Kazakistan genel sıralamada Rusya, Türkiye, Hindistan, İran ve Gürcistan'dan sonra 6. sırada bulunmaktadır. Bayel, Bakü'nün cazibesi, doğal güzellikler, kültürel yakınlık ve direkt uçuşların Kazak turistleri cezbedtiğini söyledi.

Büyükelçi, ayrıca Azerbaycan yatırımlarıyla Kazakistan'daki Alaköl Gölü kıyısında planlanan modern bir sağlık turiz-

mi kompleksinin iki ülke işbirliğinde önemli bir adım olacağını vurguladı.

Milletvekili Maharramazade ise sadece Kazakistan'dan Azerbaycan'a değil, aynı zamanda Azerbaycan'dan Kazakistan'a da turizm akışını artırmanın önemine dikkat çekti. Ona göre turizm, halkların birbirine yaklaşmasında, kültür ve geleneklerin öğrenilmesinde kilit rol oynamaktadır.

Forum kapsamında Azerbaycan Devlet Turizm Ajansı, Air Astana ve turizm şirketlerinin sunumları ilgiyle izlendi. Katılımcılara iki ülkenin doğal güzelliklerini, kültürel mirasını ve turistik cazibe merkezlerini öne çıkaran yeni paketler ve rotalar tanıtıldı. Etkinlik çerçevesinde B2B görüşmeler ve Kuba bölgesinin turizm potansiyelini tanıtan geziler de yapıldı.

TÜRKMENİSTAN VE KAZAKİSTAN, AZERBAIJAN ÜZERİNDEN 2,887 MİLYON TON PETROL TAŞIDI

2025 yılının Ocak–Ağustos aylarında, Türkmenistan ve Kazakistan’ın “Bakü–Tiflis–Ceyhan” boru hattı üzerinden geçen transit petrol hacmi 2,887 milyon tonu buldu.

Bu konuda ülkenin Devlet İstatistik Komitesinin açıklamasına dayanarak “AZER-TAC” haber servisi bilgi verdi. Açıklamaya göre Türkmenistan ile Kazakistan’dan gelen petrol miktarı toplam boru hattı üzerinden taşınan petrolün %15,7’sini oluşturmuştur.

Kalan %84,3 ise Azerbaycan’a aittir. Baş-

ka bir deyişle, 15,469 milyon ton petrol Azerbaycan’ın payına düşmektedir. 2025 yılının Ocak–Ağustos aylarında “Bakü–Tiflis–Ceyhan” boru hattı üzerinden taşınan toplam petrol hacmi 18,365 milyon ton olmuştur.

Hatırlatmak gerekir ki, “Bakü–Tiflis–Ceyhan” boru hattının uzunluğu 1.768 kilometredir. Bu hat aracılığıyla Hazar Denizi’nden çıkarılan ham petrol, Akdeniz’e ulaştırılmaktadır. Boru hattı Azerbaycan’ın Bakü şehrinden başlayıp Gürcistan üzerinden geçerek Türkiye’nin Akdeniz kıyısındaki Ceyhan limanında sona ermektedir.

TÜRK DEVLETLERİNİN SİGORTACILARI ŞUŞA'DA ORTAK BİLDİRİ İMZALADI

Azerbaycan'ın Şuşa şehrinde düzenlenen Türk Dünyası Sigorta Birliğinin ilk Genel Kurulunda, Türk devletlerinin sigorta şirketlerinin temsilcileri pazar günü ortak bildiriye imza attılar.

“AZERTAC” haber ajansının bildirdiğine göre bu belge, birliğin Türk Devletleri Teşkilatı'nın amaç ve ilkeleri temelinde yeniden yapılandırılmasını pekiştirmektedir. Türk Devletleri Teşkilatı'na gözlemci statüsünde bulunan Macaristan, Türkmenistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sigorta birlikleri de birliğe katılmıştır.

Birliğin temel amacı, Türk Devletleri Teşkilatı'na (TDT) üye ve gözlemci ülkelerin

sigorta piyasaları arasında tecrübe, personel ve bilgi paylaşımını sağlamak, reasürans iş birliğini geliştirmek ve Türk ülkelerinde sigorta sektörünün sürdürülebilir büyümesini temin etmektir.

Hatırlatmak gerekir ki, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), Türk dilli ülkelerin siyasi, ekonomik, bilimsel, eğitim, ulaştırma ve turizm alanlarındaki iş birliğini genişletmek amacıyla kurulmuş hükümetler arası bir teşkilattır.

Teşkilatın üyeleri Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye ve Özbekistan'dır. Macaristan, Türkmenistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ise teşkilata gözlemci olarak katılmaktadır.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,

Rektör Vekili Prof. Dr. Almaz İBRAYEV

TÜRKSAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Nasuh USLU

Editör: Prof. Dr. Nasuh USLU

Sayfa Tasarımı: Dr. Maksat ACIKAN uulu

Yayına Hazırlayanlar:

Dr. Maksat ACIKAN uulu

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, TÜRKSAM, Cengiz Aytmatov

Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,

İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:

orasam.manas.edu.kg

Bizi ayrıca Facebook, Instagram,

Twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

orasammanas

